

Head kaitseliitlased.

Head liitlased.

Hea Eesti rahvas.

Olen igal aastal Võnnu lahingu aastapäeval ehk Võidupühal rääkinud Eesti kaitses ja julgeolekust. Ja täna, nagu paraku ka aasta tagasi, täna on millest rääkida.

Poolteist aastat on Euroopas käinud sõda.

Krimm on annekteeritud, Vene väed sõdivad Ukraina territooriumil Donetsk ja Luganski oblastis.

Eestile on see toonud äratundmise, et meie vabadus, kindlustunne ja julgeolek pole üldsegi nii iseenesestmõistetavad, nagu olime harjunud arvama.

Aga me õppisime veel midagi. Me õppisime, et meie liitlased on Eestiga solidaarsed. Ka need, kes selles kahtlesid, teavad nüüd, et Eestil on usaldusväärsed liitlased.

Heitkem kiire pilk lähiminevikku.

Kallaletung Krimmile algas eelmise aasta veebruari viimastel päevadel. USA hävitajad maandusid Eestis ja ka Leedus mullu kuuendal märtsil, et teha Balti riikide õhuruum turvalisemaks. Oli möödunud alla 90 tunni või veidi üle kolme ööpäeva hetkest, mil Eesti kaitseminister oli edastanud Ameerika suursaadikule soovi saada hävitus- ja tankurlennukid Ämari lennubaasi.

Ukraina kriisi ajal on Balti õhuruumi lisaks kaitsnud taanlased, sakslased, hispaanlased, britid,

itaallased, norrakad, poolakad ja kanadalased.

Esimene kompanii Ühendriikide sõdureid pani Eestis saapad maha mullu aprillis. Septembri hakul külastas Tallinna president Barack Obama, kes muu hulgas teatas, et Tallinna, Riia ja Vilniuse vabadus on NATOle niisama oluline kui Berliini, Pariisi ja Londoni oma.

Sellele järgnenud NATO tippkohtumisel lepiti kokku liitlasvägede kohaloleku tugevdamises alliansi piiririikides.

Veidi hiljem saabusid Eestisse Bradley lahingumasinad ja Abramsi tankid.

Tänavu märtsis harjutas U.S.A. Euroopa maavägi enda rasketehnika liikumist läbi Eesti, Läti, Leedu, Poola, Slovakkia ja Tšehhi.

Veidi enam kui kuu tagasi hõlmas kogu Eestit ja kulmineerus Virumaal meie uue iseseisvusaja kõige suurem ja keerulisem õppus SILL, millest võtsid osa paljud teie hulgast, kes te tänasel suvehommikul siin Kärldas ravis seisate. Minu tunnustus teile! Reservõppustele tuli üle 14 000 reservväelase, üle 60 eestlase teistest riikidest, alates Lõuna-Aafrika Vabariigist, lõpetades Soomega.

Teie kõrval olid kohal ka Ameerika Ühendriikide ja Suurbritannia maaväekompaniid; õhutõrjeüksused Poolast, Belgiast ja Saksamaalt; Ameerika, Poola ning Ühendkuningriigi sõjalennukid; Läti psühholoogiliste operatsioonide meeskond ning Hollandi õhuväehvitserid. Kokku üle 600 liitlasvägede võitleja.

Kogu viimase aasta jooksul on meie liitlased taganud oma püsiva kohaloleku õhus, maal ja merel. Neil päevil on Tallinnas Ameerika suur merejalaväelaev San Antonio 1200 võitlejaga pardal.

Head kuulajad,

Mida see viimase poolteise aasta faktide loetelu meile ütleb? Aga seda, et NATO toimib, NATO reageerib ja Eesti on seetõttu kaitstud.

Nende sündmuste ühisnimetajaks on solidaarsus, Eesti NATOsse kuulumise normaalne ja loogiline osa. Ukrainal seda napib, sest Ukraina ei kuulu NATOsse. Mõtleme siis täna nendele pingutustele, mille võtsime ette parkümmend aastat tagasi, kui alustasime oma teekonda NATOsse ja korraldasime selleks radikaalselt ümber oma riigi.

Kui me poleks seda teinud, siis mõelgem, milline kindlusetus valitseks Eestis täna, millise ärevusega me jälgiksime Ukraina arenguid, kus päevast päeva hukuvad Ukraina sõdurid.

Hea rahvas,

aga nii pole see ainult praegu. Meie ajalugu iseseisva riigina algas samuti teiste solidaarsuse toel.

Vabadussõja alguses saabus Tallinna reidile detsembris 1918 Suurbritannia laevastik. See oli välisriikide esimene abi Eestile Vabadussõjas. Sõjas, kus hukkus kokku 111 Briti sõjaväelast.

Detsembris 1918 saabus Tallinna esimene salk Soome vabatahtlikke. Kokku võitles Vabadussõja ajal Eesti rahvaväes viis tuhat Soome vabatahtlikku.

Aprillis 1919 saabus Eestisse Taani vabatahtlike rood.

Head kuulajad,

NATOsse ja Euroopa Liitu kuulumine annab meile kindlustunde. Kasvõi sellise, et sõjauudiste ärevus Ukrainast jõuab meie meeltesse üha harvemini. See märkamatu osa, millele me isegi ei mõtle, tähendab, et Eesti ei pea närveerima. See tähendab, et oleme kaitstud.

Tasub tähele panna, et NATOst või meid Vabadussõja ajal abistanutest rääkides me ei küsi eriti ei endilt ega teistelt, miks nad tulid või tulevad ühte suveräänsesse riiki. Me ei kasuta nende kohta solvavaid sõnu. Me ei arva, et nende siinolekus on midagi halba. Ja kui asi peaks tõsiseks minema, poleks Eesti rahva valdaval enamusel midagi selle vastu, kui siia, meie vabaduse kaitsele, tuleks väga palju välismaalasi.

Praegu on mõnel meie NATO liitlasel endal ka raske. Nad küsivad teise meile väga olulise ja solidaarsusele tugineva organisatsiooni, Euroopa Liidu, abi. Needsamad riigid, mille lennukid tõusevad Eesti ja me kõigi kaitseks õhku, vajavad abi. Ja me ei näi nende muret mõistvat. Kus on meie solidaarsus? Kas me tunneme, et oleme teistega solidaarsed?

Selle asemel kuulame ja loeme hirmutamist ja vihakõnet, solvanguid ja ähvardusi. Muidugi ma mõistan, et Lähis-Idast ja Põhja-Aafrikast tulevate sõjapõgenike vastuvõtmine on valus ja vastuoluline teema enamikus Euroopa Liidu liikmesriikides. Eestil on lisaks kõigele kanda väikerahvale paratamatult omane hirmude koorem. Siin tõlgitakse mistahes võnge rahvastiku, kultuuri ja keele valdkonnas kohe ohuks rahva ja riigi püsijäämisele.

Aga räägime siis rahulikult neist hirmudest. Meid ei aita, kui asendame mõistliku debati juba eos paanika ja kõige madalamate kirgede väljapurskamisega.

Jälgides viimaste kuude arenguid nii meil kui mujal Euroopas, on nii minus kui paljudes teistes süvenenud kartus, et vajume abstraktse võõraviha, hirmu ja üldise sallimatuse sohu.

Immigratsioonidebatist alates ja teiste vähemusteemadega jätkates on avalikus ruumis süvenenud meeleolud, mis kutsuvad suletusele ja eitusele. Aga hirm – ka võõra ees – on halb juht ja viha veelgi halvem strateegia.

Mistõttu ma küsingi täna igalt oma kaasmaalasel: **kuidas kaitsta oma riiki ja väärtusi?**

Kuidas kaitsta Eestit endasse sulgumata ja teistsuguseid tõrjumata?

Kuidas me kaitseme ühiselt neidsamu väärtusi, mis kaitsevad meid täna nii otseselt NATO liitlasvägede kehastuses?

Kes on omad, keda kaitseme, ja kuidas omaks saada? See on keskne küsimus ka ilma immigratsioonidebatita, sest sellest tuleneb ka vastus küsimusele: "Mida riik saab teha, et kõik siin elavad inimesed end omadena tunneksid?"

Euroopa Liitu ja NATOt ähvardavad praegu mitmed ohud. Me keskendume loomulikult ühele, sellele, mida näeme Ukraina kannatustes. Aga teistel – teistel liitlastel – on ka omad mured.

Euroopa Liit – Eestile arenguks ja sõltumatusena allesjäämiseks äärmiselt vajalik organisatsioon – elab korraka läbi mitmeid vapustusi. Selle üks alusväärtusi, solidaarsus, ei ole täna enam iseenesestmõistetav.

ISIS-e elajalikud tapmised panevad rahulikke elanikke oma kodudest põgenema täpselt nii, nagu põgenes 7 protsenti Eesti rahvast oma kodudest 1944. aastal, kartes Nõukogude esimese okupatsiooni elajalike õuduste kordumist.

Nad põgenesid laevade ja paatidega üle mere, elades seejärel kinniste põgenikelaagrite barakkides sageli kuni 40ndate aastate lõpuni. Või hukkusid merel, kui põgenikke täis laevu tabasid lennukite pommid või merre jäetud miinid.

Küsin veelkord, kes siis **on** omad, keda aitame ja kaitseme, ja kuidas omaks saada? Kui Eesti rahvas on _____ oma Hispaania ja Itaalia piloodile, USA merejalaväelasele, Saksa staabiohvitserile ja Belgia õhutõrjajale, kes siis on meile oma?

Oma on siin Eestis tunnustatud geeniteadlane Lili Milani, kelle vanemad põgenesid Iraanist. Täna on ilusa eesti keelega Milani Eesti silmapaistva teadlasena võtnud endaga maailma tippu kaasa ka oma uurimisrühma, oma ülikooli ja teadusasutuse, pälvinud presidendi noore teadlase preemia.

Oma on nooremveebel Roman Böstrjantsev, kes sai 2009. aastal Afganistanis haavata ja on

täna Eesti kaitseväes toetusväejuhatuse vanemallohvitser.

Oma on ka Kanadas sündinud Veiko Parming, kes tuli vabatahtlikult Eesti kaitseväkke, lõpetas hiljem magistrikraadiga maailma parima ehk Massachusettsi tehnikaülikooli ning tuli oma kulul äsja taas Eestisse, reservväelasena SILL-ile.

Omaks peame samuti maailmakuulsat Skype-i. Kas peame aga omaks seal IT-arendusega hiilanud insenere Guatemaalast ja Dominikaani Vabariigist või ka teistes Eesti parimates IT-firmades töötavaid hindusid, hiinlasi, singapurlasi, malaisid ja teistest rahvustest loojaid?

Ja küsime siis veel ja kindlasti: mis on see Eesti, mida kaitsta tahame, ja mille kaitsmiseks palume teistelt abi?

Millist Eestit me tahame?

Tahame:

Et Eesti on õigusriik, kus kohus on õiglane ja lahendid samuti.

Et Eesti ei lähe pankrotti ega vaju hukutavasse pöörisesse.

Et omavahelised vaidlused lahendatakse vägivallata.

Et me mõõdame inimesi nende väärtuste, oskuste ja hoiakute järgi, mitte päritolu, usu ja emakeele põhjal.

Et me ei lahterda oma rahvast õigeteks ja teisejärgulisteks, erinevate maailmavaadetega vaenlasteks või väärtusetuteks.

Et igal inimesel Eestis on vaba voli jääda iseendaks. Igal inimesel siin on õigus vabadusele ja vabaduse viljadele, oma arvamustele ja tõekspidamistele, ka siis, kui need erinevad sinu enda arvamustest ja tõekspidamistest.

Eestit kaitsevad, viivad edasi ja viivad maailma meie omad inimesed. Ja nüüd peamegi endalt küsima, olukorras, kus teised

kaitsevad ja oleme neile

omad

, siis kes on meie omad, keda meie kaitseme?

Soovin kõigile ilusat Võidupüha ja head Jaanipäeva.

Elagu Eesti!